

«Betaurreko moreak bezala, euskararen betaurrekoak ere beharrezkoak dira hezkuntzan»

Urrian aurkeztu zuten Hernanin Gu Geok plataforma. Kezka batetik sortu da: «euskararen erabilera moteltzen» ari dela, «euskararen inguruko kontzientzia lausotzen» eta «euskal kulturaren transmisioa apaltzen». Kezka garrantzitsua eta partekatua, ez alferrik herriko ikastetxe guztiak batzeko indarra izan du: Aratz ikastola, Elizatxo ikastola, Hernani BHI Institutua, Hernaniko Haur eskola, Langile Ikastola, Txirrita ikastetxea eta Urumea ikastola.

Kezkan eta hausnarketan geratu gabe, dekalogo bat aurkeztu zuten hartu beharreko neurri zehatzekin eta horren gainean aritu dira lanean ikasturte osoan. Aurkezpenean nabarmendu zuten, «hezkuntza komunitate guztiari dagokio –irakasle, hezitzaile nahiz guraso– euskalduntze prozesuaren eragile aktiboa izatea. Guztiok gara euskara irakasle eta euskararen biziberritzean eredu izateko ardura daukagu ikastetxeok»

Ikasturte amaiera hau garai egokia izan daiteke balantzea egiteko, egindako bidea errepasatu eta aurrera begira egiteko dagoena begitantzeko.

2024ko urrian aurkeztu zuten Gu Geok plataforma. Ikasturte bukaera da eta notak jarri behar dira. Zein indargune eta ahulgune identifikatu dituzue?

[Nuria Barba] Nik, indargune bezala, atzetik zetorren batasuna nabarmenduko nuke; Hezkuntza Plataformak bideratuta, Hernaniko ikastetxe

guztien arteko harremana. Hori oso positibotzat baloratzen dugu. Hasieratik egin dugu denok bat, lehen bileraren deialditik bertatik. Proiektua martxan hasi zenetik ikastetxe guztiek parte hartu dugu eta niri iruditzen zait funtsa izan dela plataformak aurretik eginda zeukan lana. Hernaniko ikastetxe guztiak proiektu honetan elkartzea ez da izan zerotik hasia, aurretik bidea egina zegoen. Hori bere horretan bada indargune bat.

Bestalde, egindako hausnarketak nabarmenduko nuke. Ikastetxe bakoitzak bere hausnarketa egin du dekalogo bate ahal izateko. Eta dekalogo osatzeko, bakoitza bere hutsune, arrisku eta gabezietatik abiatu da. Hasieratik helburua oso garbi izan dugu eta erraza izan da indarrak batzea.

[Laida Lizarribar] Berez, herriko ikastetxe guztiak elkartzea bera oso gauza garrantzitsua izan da eta ikasturte amaieran proiektu honetan elkarrekin jarraitzea oso positiboa da. Hortik abiatuta, gero bakoitzak berera eraman du, bere errealitatea aztertu du eta askatasuna izan du handik edo hemendik hasteko, hau edo bestea egiteko. Institutuen edo haur-eskolen errealitatea guztiz desberdina da. Guk haur-eskolan haur txiki-
txikiak dauzkagu, baina familia batzuek hezkuntza sistemarekin eta euskararekin daukaten lehen harremana bertan ematen da. Hori oso presente daukagu. Lehen Hezkuntzan ikastolek beste errealitate bat dute. Beraz, ikastetxe bakoitzak dekalogo hartu eta norbere errealitate tatera moldatu du; gu he-

mendik hasiko gara, indargune hauek ditugu, muga hauek... Bakoitzak askatasuna izan du berera ekartzeko proiektua eta bakoitzaren erritmoak eta errealitateak errespetatu dira.

Abiapuntu, erritmo eta errealitate desberdinak, baina kezka partekatu bat.

[L.L.] Galdeketa bat banatu zen irakasleen artean, kezka eta gabeziak identifikatu nahian. Eta horien artean nabarmendu zen euskararekiko atxikimendua landu beharra. Ez da bakarrik euskara ezagutzea, baizik eta atxikimendua lortzea. Euskara ez da hizkuntza bat gehiago, gure hizkuntza da, eta horretarako ezagutu egin behar da euskarak zer bizi izan duen eta zer bizi duen. Sumatzen genuen ez dela ezagutza bakarrik transmititu behar, soziolingustikaz ere hitz egin behar dela.

Lurraldetasunaren gaia ere garrantzitsua da; Euskal Herria esaten dugunean, zertaz ari gara? Batzuetan Euskal Herriaz ari garela, agian Gipuzkoa, Bizkaia eta Arabak osatzen duten erkidego administratiboaz ari gara. Irudikatu eta ikusarazi nahi dugu Euskal Herria, lurraldetasuna presente izanda.

[N.B.] Plataformaren helburu nagusiak dira euskararekiko atxikimendua indartzea eta euskal kulturaren transmisioan lan egitea. Hortik abiatuta, Euskal Herriaren kontzeptua indartzeko beharra ere ikusten genuen, ikusten genuelako pixka bat lausotzen ari dela. Hiru ideia nagusi horien bueltan sortu da plataforma, kezka partekatu batetik.

LAIDA LIZARRIBAR BASURTO ETA NURIA BARBA OJUEL

GU GEOK PLATAFORMAKO KIDEAK

Hernaniko ikastetxe guztiak batu dira Gu Geok plataforman, kezka partekatu baten jiran: euskararen moteltzea eta euskal kulturaren kontzientziaren apaltzea.

**Hezkuntza komunitate beza-
la ardura bat hartzeko kon-
promisoa sumatzen da.**

[N.B.] Bai, badago ardura. Uler-
tzen dugu hezkuntzaren ba-
rruan euskara ez dela bakarrik
euskara irakasten duen irakas-
learen ardura. Dena da, zehar-
lerroa da.

[L.L.] Institutuko irakasle ba-
tek aipatu izan duen bezala,
betaurreko moreak jantzi
behar izan ditugun bezala edo
janzten ari garen bezala, eus-
kararen betaurrekoak janztea
ere beharrezkoa da, eta irakas-
le guztiok jantzi behar ditugu.
Zehar-lerro bat izan dadila, ez
dadila euskarako irakaslearen
esku bakarrik gelditu.

**Euskararen betaurrekoak,
kontzientzia hartzeko, ezta?**

[N.B.] Bai. Eta, nire ustez, hain
justu, oso positiboa izan da
kontzientzia hartzeko balio
izan digula dekalogoak. Ba-
tzuetan gauzak aztertzen has-
ten zarenean, eta eskoletan
egiten dena behatzen, kontu-
ratzen zara errealtatea gauza
bat zela uste zenuela eta bene-
tan beste gauza bat dela. Beha-
keta horrek balio izan digu
kontzientzia hartzeko eta zo-
rrotzago begiratzeko egunero-
ko jardunari.

[L.L.] Langile Ikastolako LHko
bosgarren eta seigarren maile-
tako ikasleekin Hernaniko
euskararen ezagutzaren eta
kale erabileraren datuak azter-
tu dituzte, adibidez. Hor kon-
tzientzia bat ematen da, uste
duzunaren eta benetan dena-
ren artean. Hezkuntza komu-
nitate osoak egin beharreko
ariketa kolektiboa da.

**Plataformaren aurkezpe-
nean, ñabardura garrantzi-
tsua egin zenuten testuingu-**

*«Plataformaren
helburu nagusiak
dira euskararekiko
atxikimendua
indartzea eta euskal
kulturaren
transmisioan lan
egitea»*

Argazkiak: Jon URBE | FOKU

**ruaz: «elebitasun orekatu ba-
tean biziko bagina bezala».**

[L.L.] Nik uste dut askotan eus-
karaz ari garelakoan, erdaraz
ari garela. Euskaraz hasi esal-
dia, lauzpabost hitz euskaraz
esan, baina erdaraz jarraitu.
Horrekin konturatzea garran-
tzitsua da. Eta euskaldun beza-
la ahalduntzea. Euskaldun iza-
tearen kontzientzia indartu
behar dugu.

Eta, bestetik, oso garrantzi-
tsua iruditzen zaigu gure haur
eta gazteek euskaraz egiten du-
ten erreferenteak izatea; jen-
daurrean euskaraz egiten du-

ten musikariak, kirolariak,
idazleak, aktoreak... Testulibu-
ruetan agertzen diren errefe-
renteak ere garrantzitsuak dira;
zein agertzen dira? Zein mapa
irudikatzen dira? Zer egin asko
dago eta eremu askotan.

**Euskal hiztun aktiboak sor-
tzeko beharra ere nabarmen-
tzen da zuen dekalogoan.**

[N.B.] Bai, hori da kezka nagu-
sietako bat, euskararekiko
atxikimendua nola sortu, nola
transmititu hizkuntzarekiko
harrotasun hori. Marko horre-
tan kokatzen da gure kezka.

**Gu Geok plataformaren deka-
logoa eskutan, zer nolako
ekimenak bultzatu dira ikas-
tetxeetan?**

[N.B.] Adibidez, Elizatxo ikas-
tolan familia eta ikasleekin
euskal kantutegi bat osatu
dute eta euskal idazleak eka-
rri dituzte ikastolara LHko
bosgarren eta seigarren mai-
letan. Hori erreferenteak lan-
tzeko beharrarekin lotzen
dugu.

Langile Ikastolan Hernaniko
soziolinguistikako datuak az-
tertu eta konpromiso batzuk
hartu dituzte. Egoeraz jabetze-

ko eta kontzientzia hartzeko bidea izan daiteke.

Aratz ikastolan materialgintza eta testuliburuak aztertze-ko lana hartu dute.

Txirritak elkarbizitza eta kulturantzatasuna hartu ditu ardatz eta oso gauza politak egin dituzte bertan. Adibidez, ‘ongi-etorri’ hainbat hizkuntzatan eman dute, ikasleen familietan hitz egiten diren hizkuntzetan.

Haur-eskolan ostiralero hezitzaile bat arduratu da euskal musikari edo euskal musika talde bat ekartzeaz: sarreran jartzen dute musika, familiak sartzen diren bitartean, haiek entzun eta interesa pizteko. Aukeraketan, hezkidetzatza eta lurraldetasuna kontuan hartzen dituzte, gainera.

Urumea ikastolan, ikasleek euskal musikaren inguruan duten ezagutza zabaltzeko asmoz, hamabostean behin euskal kanta bat proposatu da eta gelan adinari egokitu-tako ekintzak egin dira. Eta lehen hitza euskaraz egitera animatu dituzte familia guz-tiak.

Institutuan euskal kulturako erreferenteak ekarri dira ikas-tetxera eta sendabelarren eta ondarearen inguruko lanketa egin dute.

Eta, bestetik, Udalaren la-guntza izan dugu eta UEMAK eskaintzen dituen formakun-tzak ere jaso ditugu, bai gura-soek, bai irakasleek.

Ekonomia arloratza etorrita, Hernani Burujabeko eredu-a kontuan hartuta, euskara, Eus-kal Herria eta burujabetasuna landu dituzte Batxilergoko ikasleekin.

Hezigune bakoitzak berera ekarri du dekalogo-a, baina ekintza bateratu bat ere abia-tu duzue zentro guztietan.

[N.B.] Bai, Euskal Herriko ma-pa jarriko dugu Hernaniko ikastetxe guztietan, sarreran, bertso batekin batera.

[L.L.] Akaso oso gauza xumea edo bistakoa iruditzen zaigu, baina ikusten dugu beharrez-koa dela Euskal Herriaz ari ga-renean zeri buruz ari garen go-goraztea. Zazpi herrialdeez ari gara eta garrantzitsua ikus-ten dugu lurraldetasunari kon-tzientzia eta lekua ematea. Adi-bidez, matematikan ariketak egiteko adibideak jartzen ditu-gunean, Uztaritz edo Burgi ai-patzea garrantzitsua izan dai-teke, edo Lapurdiko biztanleen portzentajeak kalkulatzatza. Lehen aipatu ditugun betau-rreko horiekin aritzea garran-tzitsu jotzen dugu eta hortik, Euskal Herriko mapa jartzeare-na. Euskaraz ari gara eta ea de-nok irudikatu dezakegun zein den euskararen herria.

«Garrantzitsua da euskara defendatu eta beste hizkuntzekiko errespetua agertzea. Garbi ikusten dugu pertsonoi, oro har, zer gertatzen zaigun gure jatorri, kultura eta hizkuntzarekin ikusiak izateko aukera daukagunean»

Herriaren egoera soziolin-guistikoa asko aldatu da az-ken urteotan, kulturantzatu-suna eta hizkuntza aniztasuna oso presente daude.

[L.L.] Bai. Garrantzitsua da eus-kara harrotasunez defendat-zea eta beste hizkuntzekiko jakin-mina eta errespetua agertzea. Azkenean bestea iku-sia sentitzen denean, zureare-kiko interesa ere sortzen zaio. Eta alderantziz. Nik uste dut hori oso kontuan hartu behar dugula.

Haur-eskolan askotan ikus-ten dugu hori. Familia asko-rentzat euskararekiko lehen kontaktua da eta gu saiatzen gara haien hizkuntzara gertu-ratzen; agurra nola egiten du-ten, ‘ama’ nola esaten duten... Hor oso garbi ikusten dugu pertsonoi, oro har, zer gerta-tzen zaigun gure jatorriare-kin, kulturarekin eta hizkun-tzarekin ikusiak izateko

aukera daukagunean. Jarrera kontua da. Haur-eskolan gu-raso askok esaten dute ‘kaixo, agur, eskerrik asko, eman muxu...’ nahiz eta beren etxe-ko hizkuntza ez izan euskara.

Datorren urterako etxeko-la-nak buruan al dauzka Gu Geok plataformak?

[N.B.] Dekalogoan sakontzen jarraitu beharko dugu ikaste-txeetan, zer egin asko dagoela-ko. Eta, bestetik, aurrera begira egin beharreko pausoa, agian, begirada zabaltzea da, hezkun-tza komunitate osoari eta he-rriari zabaltzea ekimena eta esku artean daukagun haus-narketa kolektibo hau. Ikaste-txeetan lanean jarraitu, deka-logoan sakondu, eta begirada herrira altxatu. Eta, azkenik, aurrera begira, Hernanin hasi dugun bidea Euskal Herriko beste herrietara zabaltzea ga-rrantzitsua litzateke.